

L'esperit de Pere IV vetlla per l'Acròpolis

El testimoni de la presència medieval catalana a l'altra riba de la Mediterrània

El rei Pere IV d'Aragó «El Cerimoniós» va elogiar l'any 1380 l'Acròpolis d'Atenes amb les següents paraules: «La pus richa joya que al mont sia». Aquesta frase, testimoni de la presència medieval catalana a l'altra riba de la Mediterrània, ha quedat ara immortalitzada sobre marbre en una placa situada en un dels accessos del monument, gràcies a una iniciativa de l'estudiós empordanès Eusebi Ayensa, director de l'Institut Cervantes de la capital hel·lènica.

DANIEL BONAVENTURA

L'atzar ha volgut que els dies de les vagues i les protestes al carrer per la duresa del rescat econòmic coincideixin a Grècia amb el renaixement d'una de les meravelles de la humanitat. L'Acròpolis d'Atenes floreix de nou amb la retirada, fa uns mesos, de les bastides que han tapat el monument durant trenta anys d'inacabables obres de restauració. I coincidint amb aquesta nova etapa d'esplendor que promet fresques riuades de turistes redemptors, s'ha col·locat a la sortida del recinte, lloc obligat de pas, una placa que reproduïx la frase de lloança que el rei Pere el Cerimoniós va escriure en català l'any 1380 : «La pus richa joya qui al mont sia».

Una de les meravelles de la humanitat llueix de nou sense les bastides que han tapat durant trenta anys d'inacabables obres de

En plena presència medieval catalana a Grècia, el cultivat Pere IV, autor d'una de les quatre grans cròniques medievals, va ordenar que una guarnició d'homes protegís l'Acròpolis i va escriure les esmentades paraules d'admiració al monument de l'antiguitat clàssica, cosa que apunta en el monarca una sensibilitat especial per l'humanisme abans de l'esclat del Renaixement. Gravada sobre la blancor refulgent del marbre, la inscripció, situada al peu dels Propileus, al costat de la porta de Beulé, per on transiten més d'un milió de visitants anyals, diu literalment: «Lo castell de Cetines és la pus richa joya qui al mont sia (Pere IV d'Aragó, 11 de setembre de 1380)», amb la seva corresponent traducció al castellà modern: «El castillo de Atenas es la más rica joya del mundo (Pedro IV de Aragón, 11 de septiembre de 1380)», i a l'anglès «The castle of Athens is the most precious jewell in the world (Peter IV of Aragon, 11 september 1380)», i també en grec, en el corresponent alfabet ciríl·lic. Firmat: «Embajada de Espanya» i «Instituto Cervantes».

La iniciativa ha comptat amb el suport de Carmen Caffarel, directora de l'Institut Cervantes, del Ministeri d'Afers Exteriors i Cooperació. La inauguració oficial de la placa no es farà fins al 2011, pel 700 aniversari de l'arribada dels catalans a Atenes. Els actes inclouran una exposició sobre la presència catalana, a l'Institut Cervantes, un cicle

de conferències, i l'edició d'un facsímil d'aquest elogi en grec, català, castellà i anglès. És extremadament difícil que el govern grec accedeixi a exhibir cap tipus d'enssenya prop del recinte sagrat de l'Acròpolis. En el conjunt monumental només n'hi ha una altra instal·lada al segle XIX per la República Francesa en memòria de l'arqueòleg que va recuperar la porta de Beulé.

Una de les ànimes que han fet possible la placa és l'activista cultural empordanès Eusebi Ayensa, defensor del pluralisme, director de l'Institut Cervantes d'Atenes, el qual ha sabut portar a bon port una iniciativa que, de fet, té quasi un segle d'antiguitat, ja que l'historiador català Antoni Rubió i Lluch, a qui devem els primers estudis sobre la presència catalana a Grècia en el segle XIV, va proposar l'any 1927 a José Muñoz Escámez, president de l'Institut Arqueològic Ibero-americà d'Atenes, que per comptes de commemorar un fet d'armes com l'aniversari de la batalla del Cefís, que va comportar la conquesta del ducat d'Atenes pels Almogàvers el 1311, d'ingrat record per a grecs i francesos, es posés la placa.

Convençut de la importància del text de Pere IV el Cerimoniós, Eusebi Ayensa va proposar a finals de l'any passat el projecte, que la Comissió Arqueològica Central del Ministeri de Cultura de la República Hel·lènica va aprobar per unanimitat la proposta el passat 14 d'abril, i la placa ha quedat instal·lada les darreres setmanes, pendent de la inauguració oficial. El contingut i les característiques tècniques de la placa van ser fixades per les autoritats gregues. Ayensa ha expressat al Diari de Girona la seva «satisfacció» per l'èxit d'una iniciativa que convida a construir ponts.

Pere el Cerimoniós o del Punyalet (a causa del punyal que tenia per costum portar), IV d'Aragó, va néixer el 5 d'octubre de 1319 a Balaguer i va morir el 5 de gener de 1387, a Barcelona.

La relació catalana amb l'Acròpolis, a la qual anomenaven Santa Maria de Cetines, troba origen en la Companyia Catalana d'Orient, constituïda l'any 1281 per mercenaris a les ordres de Roger de Flor per lluitar en terres de la vasta illa de Sicília a favor de la Corona d'Aragó.

Font:

Publicat A DIRÍA DE GIRONA el 27/12/10

<http://www.diaridegirona.cat/cultura/2010/12/27/lesperit-pere-iv-vetlla-lacropolis/454705.html>